

- Col. Kehar Singh v. Chief Settlement Commissioner, Punjab, etc.
(Sandhwalia, J.)

ਉਸ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲੱਭਣ ਲਈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵਉੱਚ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

(6) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। *ਜਗਨਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਰਮਾ* (3), ਅਤੇ *ਜੀ. ਸੁੰਦਰਮ* (4) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ *ਕੇਸੀ ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ ਕਲਾ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਕੋਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, (2), ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਮਝੋਂਦੇ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 100.

ਐਮ ਏਚਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਜੇ - ਸ਼ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਪੱਤਰ ਪੋਸਟ ਅਪੀਲ

ਡੀਕੋ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਜੇ.ਜੇ.

ਸੀ.ਓ.ਐਲ. ਕੋਰ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

■ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, —

ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 142 ਆਫ 1968।

5 ਮਾਰਚ 1970 ਈ.

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ XLIV - ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 19 - ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ (1955) - ਨਿਯਮ 102 - ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ—ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ—ਕੀ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ—ਸੈਕਸ਼ਨ 10 —ਕੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 102 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਟੱਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 102 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਰਧ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। -ਸਥਾਈ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10, ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਪਰਾ ੭)

16 ਜਨਵਰੀ, 1968, 1965 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਨੰਬਰ 2671 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਸੀ. ਪੀਡਿਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

HS W ASU , S ENIOR A D ਵੋਕੇਟ , BS W ASU , ਅਤੇ LS W ASH , A DVO CATES , ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

8. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਸ ਜੇ ਅਵਾਡਾ ਦੇ ਡੀਵੋਕੇਟ -ਜੀ ਐਨਰਲ , ਪੀ ਯੂਐਨਜੇਬ , ਅਤੇ ਐਸ ਯੂਖਦੇਵ ਕੇ ਹਨਾ , ਡੀਵੀਓ ਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.- ਪੇਟੈਂਟ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ 20 ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮੂਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 16 ਜਨਵਰੀ, 1968 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਐਚ.ਐਸ. ਵਾਸੂ , ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(2) ਪੀਏ ਨੰ. 1421 ਆਫ 8,1968, ਭਾਵ 1965 ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀਟੀਓ ਸੀ ਰਿਟ ਨੰ. 2671} ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰਨਲ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। 1949-50 ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਲਗਭਗ 21 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦਾ ਰਕਬਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 16.1 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਪਿੰਡ ਖੁਸਰੋਪੁਰ ਅਤੇ 5.10 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਪਿੰਡ ਸੂਫੀਪਿੰਡ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਛਾਉਣੀ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤਿਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ

- Col. Kehar Singh v. Chief Settlement Commissioner, Punjab, etc.
(Sandhwalia, J.)

ਵਸੂਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਲੈਂਡ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ 18½% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੀ। ਉਕਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1952 ਵਿੱਚ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬਾ-ਕਮ-ਕਸਟਡੀਅਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਫੀਪਿੰਡ, ਧੀਮ, ਬੜਿੰਗ ਖੁਸਰੋਪੁਰ ਅਤੇ ਅਲਾਦੀਨਪੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ 18 ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਫੀਸਦ ਤੋਂ 50 ਫੀਸਦ ਤੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ 50 ਫੀਸਦ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਹੋਰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ੇਖਪਿੰਡ ਅਤੇ ਕੋਟਲਾ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਵੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਲਿਟੇਸ਼ਨ-ਕਮ-ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਦੁਆਰਾ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1 ਨਵੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 266 ਆਫ 1952 ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 17 ਦਸੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੋਇਆ।

(3) ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 2 ਜੁਲਾਈ, 1952, ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ (ਕੇਂਦਰੀ) ਨਿਯਮ 1950 ਦੇ ਨਿਯਮ 6 14.6 (ਇੱਥੇ 1950 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1972)1

ਨਿਯਮ 14 (6) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। 1955 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1950 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 (6) (iii) (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਸੱਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ 1954 ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਪੋਠੂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 24 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਜਾਣ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ 1950 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ 18 ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਟ ਲਗਾ ਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੱਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੀਸਦ ਤੋਂ 50 ਫੀਸਦ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ੇਖਪਿੰਡ ਅਤੇ ਕੋਟਲਾ ਵਿੱਚ 50 ਫੀਸਦ ਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਟੌਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ੇਖਪਿੰਡ ਅਤੇ ਕੋਟਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਸਟਡੀ ਜਨਰਲ ਤੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1956 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 30 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 31 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ ਸੀਵਿਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1954 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, 1955, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਸੀ। ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਐਕਟ 1950 ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ। ਜਦੋਂ 15 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੱਟ ਲਗਾ ਕੇ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1484 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਪੀਡੀ ਜੇ.ਜੇ. 21 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1954 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ 101 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਡਿਸਪਲੇ ਦੇ-

ਸੀਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1935 ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ 18% ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 4.8 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਹਾਇਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 23 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 4 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਪਾਈ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) Befo ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ 18% ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਟੌਤੀਅਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਮਿਤੀ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੈਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 15 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ

- Col. Kehar Singh v. Chief Settlement Commissioner, Punjab, etc.
(Sandhwalia, J.)

ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਕੇਂਦਰੀ) ਨਿਯਮ 1950 ਦੇ ਨਿਯਮ 14.6 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 102 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਡਿਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ) ਐਕਟ 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ-ਕਹਾ

ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ, ਕਾਫੀ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਠੋਸ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 1 ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਚ.ਡਬਲਯੂ.ਐਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਸੁਬੋਨਾਵਲੀ ਵੱਲੋਂ ਈਵਾ ਕਿਊਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਕੇਂਦਰੀ) ਨਿਯਮ, 1950 ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਸਬੰਧਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤ: -

(i) ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਲਾਟੀ ਕੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(j)) ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

(k) i) ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ-

(a) ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ;

(b) ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਖਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ;

(c) ਅਲਾਟ ਟੇਡ ਇਵੈਕੂਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਪੇਂਡੂ ਨਿਵਾਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਵਟਾਂਦਰਾ ;

... -

(d) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ;

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਰਧ ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ;

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ 2 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ 1952 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਟੌਤੀ 18 ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਵੇਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਲ 1951 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧੀਨ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਦੌਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਐਨ. ਥਾਪਰ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ 22 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ SRO 1290 ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ (iii) ਉਪ-ਧਾਰਾ 13 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 351 ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਯਮ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ/6) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵ. ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 14 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।

(6) ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। 24 ਮਾਰਚ, 1955 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ। ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(7) ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ :-

"ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ :- ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-

- Col. Kehar Singh v. Chief Settlement Commissioner, Punjab, etc.
(Sandhwalia, J.)

- (a) 8 ਜੁਲਾਈ, 1959 ਦੀ ਮਿਤੀ 8 ਜੁਲਾਈ, 1959 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4895-S ਜਾਂ 2892-S ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ
- (b) 23 ਜੁਲਾਈ, 1949, ਮਿਤੀ 23 ਜੁਲਾਈ, 1949, ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 8 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ।

ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸੰਪਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਆਖਿਆ : * * *

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇਹ 24 ਮਾਰਚ, 1955 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਟੱਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 102 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 1954 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ, ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(8) ਬਸੰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ! ਐਕਟ, 1954. ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ-ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ

ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। 1954 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ: -

“ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ 24 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਏ.ਸੀ: ਟੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯਮ 14 (6) (iii) (d) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਹੈ। 24 ਮਾਰਚ, 1955 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ 31 ਦੇ 1950 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ, ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1954 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰੇ ਤੋਂ ਪੈਰੈਂਟ ਹੈ: -

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ' ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

(1) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 994.

(9) ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 102 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ, ਨਿਯਮ 102 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

ਧਾਰਾ 19.

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ: -

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ-

(a) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਜਾਂ

- Col. Kehar Singh v. Chief Settlement Commissioner, Punjab, etc.
(Sandhwalia, J.)

(b) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਈਵਾ ਕਿਉਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ;

ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਨਿਗਮ।

- (3) * * * *
- (4) * * * *
- (5) • ■ * * *

ਨਿਯਮ 102

ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।—

ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟੀ ਜਾਂ ਪਟੇਦਾਰ, ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ—

- (a) ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬਲੇਟ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ
- (b) ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਅਲਾਟ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ
- (c) ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ, ਜਾਂ
- (d) ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਲਈ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਜਾਂ ਪਟੇਦਾਰ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਨਿਯਮ 102 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਡੀ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ। 22 ਜੂਨ, 1964 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

- (1) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਨਗਰੀ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੂਫੀਪਿੰਡ ਅਤੇ ਖੁਸਰੋਪੁਰ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਜਲੰਦੂਰ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟੋਨਮੈਂਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਨਗਰੀ ਪਿੰਡ ਸਨ;

- (2) ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਸਤੀ ਬਾਬਾ ਖੇਲ ਅਤੇ ਬਸਤੀ ਬਾਬਾ ਪੀਰ ਦਾਸ ਵਰਗੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੂਫੀਪਿੰਡ ਅਤੇ ਖੁਸਰੋਪੁਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 18f ਫੀਸਦੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;
- (3) ਕਿ ਇਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਜੇ ਵੀ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਸੀ, ਭਾਵ, 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ।

ਇਹ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 102 ਅਧੀਨ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਾਜ਼ਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਗੱਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਨਗਰੀਏ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਗਲਤੀ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ 1951 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ, ਠਾਕਰ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਮੀਅਮ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਬਸਤੀ ਪੀਰ ਦਾਦ ਅਤੇ ਬਾਬੇਖੇਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ; ਪਰ ਮਿੱਟੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 18| ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਧਾਉਣਾ ਕਾਫੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸਦ ਤੋਂ 50 ਫੀਸਦ ਤੱਕ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1972)1

ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਕਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ

- Col. Kehar Singh v. Chief Settlement Commissioner, Punjab, etc.
(Sandhwalia, J.)

ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ . ਨਿਯਮ 102 (d) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥਕ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿਯਮ 102 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੇ., ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਜੇ.ਜੇ.

ਗਰੀਬ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 132 ਆਫ 1971।

15 ਜੁਲਾਈ 1971 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ (1913 ਦਾ I)— ਧਾਰਾ 21-ਏ— ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ—ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੈਂਡੀ—ਕੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਨਬੀ ਸਹਿ-ਵੈਂਡੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ—ਕੀ ਬਚਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਰੀ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਕੋਲ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਜਨਬੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। (ਪਰਾ 22)।